

Sygn. akt: *IC 402/15*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2016 roku

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku w I Wydziale Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: SSR Michał Sznura

po rozpoznaniu na rozprawie protokolowanej przez sekr. sąd. N. K. w dniu 10 lutego 2016 r.

sprawy z powództwa **A. K.**

przeciwko **K. H.** oraz **S. Claudii J.**

o ustalenie

- I. ustala, iż wydziedziczenie K. H. przez spadkobiercę J. H. w testamencie notarialnym z 16 października 2008 r. spisanim przed notariuszem I. F., rep. A nr 7001/2008, było bezpodstawne;
- II. zasądza solidarnie od pozwanych K. H. oraz S. Claudii J. na rzecz powódki A. K. kwotę 4.500 (czterech tysięcy pięciuset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powódka **A. K.** domagała się ustalenia, że dotyczące wydziedziczenia pozwanej **K. H.** oświadczenie zmarłego w 04 sierpnia 2010 r. J. H., zawarte w testamencie notarialnym z 16 października 2008 r., jest bezskuteczne. Powódka wniosła także o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że pozwana, pomimo wezwania, nie złożyła oświadczenia czy rezygnuje lub zrzeka się dochodzenia zachowku po zmarłym J. H., wniosła natomiast – w imieniu swojej małoletniej córki – powództwo o zachówek. Powódka ma interes prawny z uwagi na konkurencję roszczeń pozwanej (w razie skutecznego zakwestionowania skuteczności wydziedziczenia) i jej córki, a także z uwagi na fakt, że zachówek małoletniej córki pozwanej jest z mocy prawa wyższy. Powódka wskazała, że sam fakt wydziedziczenia pozwanej nie oznacza, że istniały do owego wydziedziczenia podstawy faktyczne. Pozwana K. H., w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, w sposób kategoryczny i konsekwentny kwestionowała podstawy wydziedziczenia i dowodziła, że wywiązywała się ze swoich obowiązków wobec ojca w sposób należyty, czego powódka nie neguje.

W odpowiedzi na pozew, pozwana wniosła o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu wskazała, iż oświadczenie zmarłego dotyczące jej wydziedziczenia jest skuteczne, co zostało potwierdzone prawomocnym orzeczeniem Sądu.

Pismem z 26 maja 2015 r. pełnomocnik pozwanej wniosł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa liczonych jako trzykrotność stawki minimalnej. W uzasadnieniu podniósł brak legitymacji powódki, ponieważ w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku, które toczyło się z wniosku powódki w tut. Sądzie pod sygn. akt (...), nie kwestionowała ona wydziedziczenia pozwanej. Ponadto wszczęcie niniejszego postępowania ma na celu zawieszenie postępowania o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku, które toczy się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku pod sygn. akt(...) co w konsekwencji skłonić ma pozwaną do zawarcia ugody na warunkach proponowanych przez powódkę.

Postanowieniem z 09 września 2015 r. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanej **S. Claudię J.**

Pełnomocnik pozwanej S. Claudii J., pismem z 09 października 2015 r. wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych wskazując, że podtrzymuje dotychczasowe stanowisko pozwanej K. H..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Testamentem sporządzonym w formie aktu notarialnego z 16 października 2008 r. przed notariuszem I. F. z kancelarii notarialnej w G., zapisanym w (...) J. H. powołał do całości spadku córkę A. K., wydziedziczając jednocześnie córkę K. J.. Jako podstawę wydziedziczenia wskazał postępowanie przez nią wbrew woli spadkodawcy uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, nie interesowanie się stanem zdrowia spadkodawcy ani jego sytuacją, w tym sytuacją materialną oraz uporczywe nie dopełnianie względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych.

Okoliczność bezsporna , vide: testament, k. 8-9.

Postanowieniem z 21 grudnia 2012 r., Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku, wydanym w sprawie XIII Ns (...), stwierdził, że spadek po J. H. zmarłym 4 sierpnia 2010 r. w G., ostatnio zamieszkałym w G., na podstawie ww. testamentu nabyła córka A. K. w całości spadku.

Okoliczność bezsporna , vide: postanowienie z 21 grudnia 2012 r., k. 44-51.

W postępowaniu (...) pozwana K. J. kwestionowała zasadność wydziedziczenia jej przez ojca, wskazując, że brak było ku niemu podstaw, a spadkodawca działał pod wpływem błędu.

Dowody : zażalenie na postanowienie z 21 grudnia 2012 r., k. 10-14; pismo z 20 listopada 2010 r., k. 15-16; odpowiedź na wniosek, k. 17-19.

Pozwana K. J. utrzymywała normalne kontakty z ojcem. Pomimo zamieszkiwania w Niemczech utrzymywała z nim kontakt, a podczas bytności w Polsce zazwyczaj go odwiedzała, wówczas odbywały się wspólne, rodzinne obiady. Wcześniej, kiedy J. H. był jeszcze zdrowy, również on wyjeżdżał do Niemiec odwiedzać córkę. Pozwana interesowała się stanem jego zdrowia, kupiła mu „balkonik” (chodzik) ułatwiający poruszanie się.

Dowody : zeznania świadka W. W., k. 161; zeznania świadka B. W., k. 161; zeznania świadka D. K., k. 184; zeznania świadka T. K., k. 195; zeznania powódki, k. 199; list pozwanej do ojca, k. 20-21 .

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jako zasadne zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Sąd ustalił stan faktyczny w niniejszej sprawie na podstawie złożonych do akt sprawy dokumentów, których wiarygodności żadna ze stron nie kwestionowała, a ich autentyczność nie budziła również wątpliwości Sądu, ponadto część z nich miała walor dokumentów urzędowych.

Sąd wziął także pod uwagę zeznania świadków, z wyjątkiem zeznań E. B., które nie wniosły nic do sprawy. Zeznania te były spójne, logiczne i korespondowały ze sobą, jak również z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż żądanie pozwu, mimo niefortunnego sformułowania (stwierdzenie bezskuteczności wydziedziczenia) sprowadzało się w istocie – jak wynika z uzasadnienia pozwu oraz twierdzeń strony powodowej w toku postępowania – do ustalenia bezpodstawności wydziedziczenia (choćby bezpodstawne oświadczenie oczywiście również nie wywołuje skutków).

Sąd uznał, że powódka niewątpliwie ma interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w uchwale z 22 kwietnia 1975 r. (III CZP 15/75), spadkobierca testamentowy pozwany o zachówek przez zstępnych

żyjącego wydziedziczonego zstępnego spadkodawcy nie może skutecznie, w tym procesie kwestionować legitymacji czynnej powodów, opierając się na zarzucie, że wydziedziczenie ich wstępnego było bezpodstawne. Spadkobierca testamentowy, który ma interes prawny w takim ustaleniu, może w odrębnym procesie wytoczonym przeciw wydziedziczonemu zstępnemu spadkodawcy oraz przeciw zstępnym tego wydziedziczonego żądać ustalenia, że wydziedziczenie to było bezpodstawne; interes prawny może polegać na tym, że zachówek wydziedziczonego zstępnego wynosiłby połowę wartości jego udziału spadkowego, a zachówek jego zstępnych dwie trzecie wartości ich udziałów (art. 991 §1 i art. 1011 k.c.).

Nie ulega więc wątpliwości, że powódka była niejako zmuszona do wytoczenia niniejszego powództwa, wobec braku możliwości zgłoszenia tego zarzutu w postępowaniu o zachówek prowadzonym przed Sądem Okręgowym w Gdańsku, z uwagi na fakt, że pozwana K. H. nie jest stroną w tamtym postępowaniu.

Należy podkreślić, iż strona pozwana nie wykazała inicjatywy w zakresie postępowania dowodowego na okoliczność zasadności wydziedziczenia dokonanego przez J. H.. Natomiast strona powodowa, pomimo iż musiała wykazać przesłankę negatywną, zdaniem Sądu zadaniu temu sprostała w sposób wystarczający – przedstawiła świadków, którzy dobrze znali spadkodawcę, mieli z nim bliski kontakt, a którzy nie wskazali żadnych okoliczności mogących uzasadnić wydziedziczenie pozwanej przez ojca. Sąd miał także na uwadze twierdzenia pozwanej, która argument o braku podstaw wydziedziczenia podnosiła w postępowaniu w sprawie (...)

Przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwoliło na ustalenie, że pozwana K. J. utrzymywała normalne kontakty z ojcem, pomimo zamieszkiwania w (...) utrzymywała z nim kontakt, a podczas bytności w Polsce zazwyczaj go odwiedzała, wówczas odbywały się wspólne, rodzinne obiady. Wcześniej, kiedy J. H. był jeszcze zdrowy, również on wyjeżdżał do (...) odwiedzać córkę. Pozwana interesowała się stanem jego zdrowia, kupiła mu „balkonik” (chodzik) ułatwiający poruszanie się. Nic nie wskazuje na to, aby istniały podstawy do uznania, jakoby pozwana nie dopełniała względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych, bądź też wbrew jego woli postępowwała w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, a tym bardziej aby czyniła to w sposób „uporczywy”.

Mając na uwadze powyższe, Sąd w punkcie I wyroku na podstawie art. 189 k.p.c. w zw. z art. 1008 k.c. a contrario.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie II wyroku zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 108 k.p.c. i 98 k.p.c. Na koszty poniesione przez powódkę składała się opłata od pozwu w kwocie 2.100 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2.400 zł.

Zarządzenia:

1. (...)
2. (...)